

OŚRODEK DOKUMENTACJI
ZABYTEKÓW w WARSZAWIE
KARTA EWIDENCYJNA ZABYTEKÓW
ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

A B C D E F G H I J K L Ł M N O P R S T U V W X Y Z NR

3017

1. Obiekt

KOŚCIÓŁ par. rzym.-kat. pw. św. Anny

2. Czas powstania

1903-1906 r.

3. Miejscowość

KOŁACZYCE

4. Adres 38-213 Kołaczyce

nr hipoteczny nr dz 1039/1

5. Przynależność administracyjna

województwo podkarpackie,

pow. JASIELSKI
gmina Kołaczyce

6. Poprzednie nazwy miejscowości

1358 Kołaczyce; 1470-1480 Kołoczyce;
Kołaczyce

7. Przynależność administracyjna 1.VI. 1975

województwo rzeszowskie, krośnieńskie

powiat Krosno

8. Właściciel i jego adres

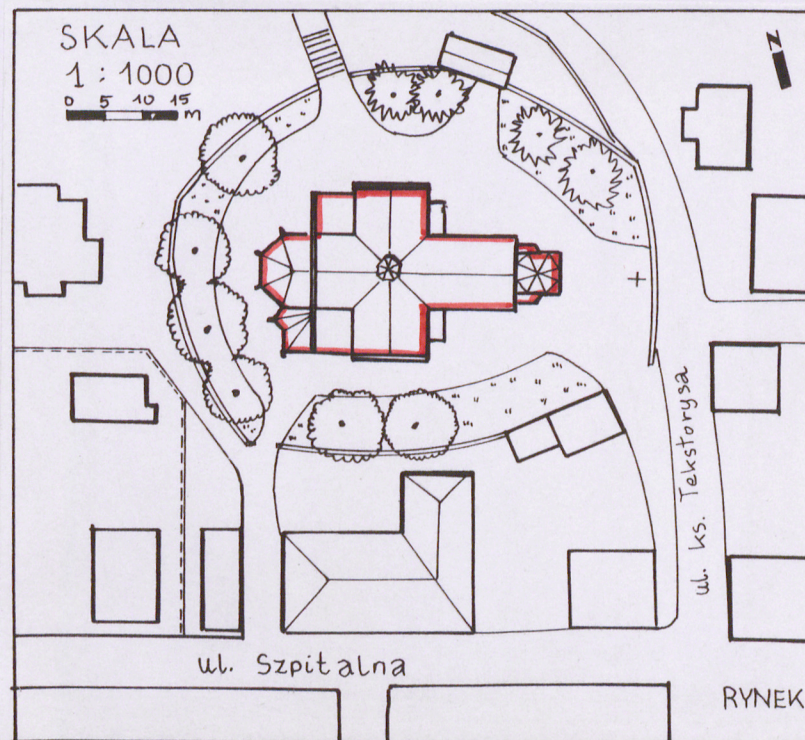
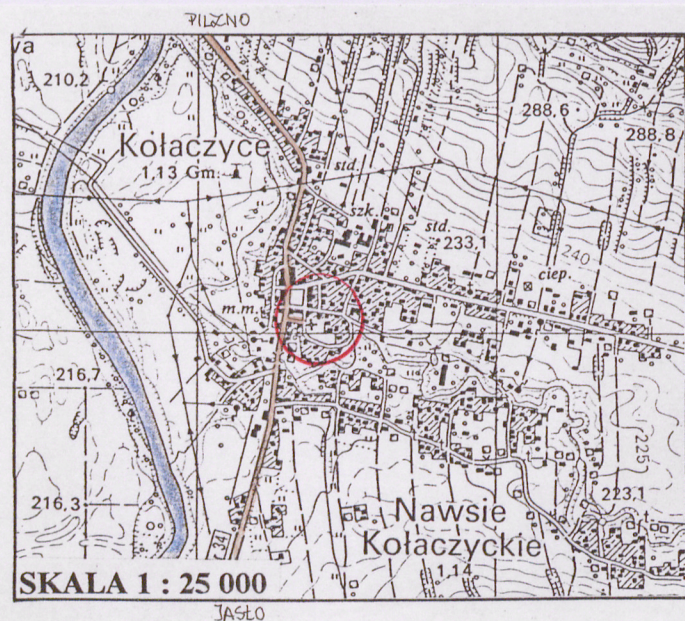
Parafia rzym.-kat. pw. św. Anny
38-213 Kołaczyce
Diecezja rzeszowska

9. Użytkownik i jego adres

Parafia rzym.-kat. pw. św. Anny
38-213 Kołaczyce
tel. 4410650

10. Rejestr zabytków

Nr A-229 Data 26. 11. 1990

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu.

Obecny kościół jest kolejną świątynią jaka powstała w Kołaczycach.

Pierwotnie Kołaczycze należały do parafii w Zręcinie. W 1339 r. opat benedyktynów tynieckich, Henryk I założył pierwszą parafię i uposażył kościół, który otrzymał wezwanie Wniebowzięcia N. P. Marii. Fundacja ta została ponownie zatwierdzona w 1466 r. Brak jest informacji kiedy uległ zniszczeniu pierwotny kościół.

W. Sarna powołując się na Schematyzm diecezjalny podaje, że w 1542 r. wystawiono kościół drewniany, który w tym samym roku został poświęcony. Prawdopodobnie kościół ten spalił się w 1598 r., ponieważ akta probostwa podają, iż w 1615 r. bp przemyski, Stanisław Sieciński poświęcił świątynię w Kołaczycach pw. N. P. Marii. Był to kościół drewniany, pokryty gontem, miał pomalowane ściany, a we wnętrzu stały trzy ołtarze; główny z obrazem św. Piotra i Pawła, oraz boczne - z figurą Chrystusa Ukrzyżowanego oraz ołtarz św. Mikołaja. Przykościelny cmentarz otoczony był murem. W 1669 r. kościół otrzymał wieżyczkę na sygnaturkę. Kościół ten był odnawiany w 1816 r.

Zapis w *Słowniku Geograficznym* z 1883 r. podaje, iż w 1812 r. na miejscu wcześniejszego kościoła postawiono nowy drewniany.

Zachował się opis świątyni i jej wyposażenia, sporządzony w 1893 r. przez urząd konserwatorski, a także sylweta namalowana na obrazie olejnym.

Ze względu na stan zniszczenia kościoła został on rozebrany, a na jego miejscu od 1903 r. rozpoczęto budowę obecnego murowanego kościoła. W czasie budowy nabożeństwa odbywały się w kaplicy cmentarnej, a potem w specjalnie wybudowanej sali.

Projekt kościoła wykonał architekt przemyski, Stanisław Majerski. Kościół powstał ze składek parafian i rodaków z zagranicy, oraz staraniem ks. Józefa Wiejowskiego i ks. Franciszka Małka,

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

Sytuacja - położony jest w centrum Kołaczyc, na północny-zachód od rynku, przy ul. ks. Textorisa, na plateau uformowanym na łagodnym wzniesieniu, od ulicy ujętym murem oporowym. Plac kościelny jest o owalnym obrysie, wokół ogrodzony murowanymi słupami i skrzydłami, ażurowymi, ozdobnie kutymi z czasu budowy kościoła, głównym wejściem od strony rynku. Plac od wsch. bezpośrednio sąsiaduje z niżej przebiegającą ulicą, od północy teren o niewielkim spadku, od zach. znajduje się zabudowa plebańska, a od poł. prywatna posesja. Kościół nieorientowany, fasadą skierowany ku wsch., otoczony jest wieńcem drzew. Teren d. cmentarza przykościelnego jest pokryty nawierzchnią asfaltową, a bliżej ogrodzenia znajduje się niska zieleń. W krajobrazie miejscowości wieża kościelna stanowi wyraźną dominantę wysokościową.

Materiał, konstrukcja, technika - kościół murowany jest z cegły ceramicznej i z piaskowca. Mury wewnętrzne otynkowane, z zewnątrz licowane cegłą. Cokół wykonany z ciosów piaskowca z odsadzką. Z piaskowca wykonane są elementy: portale drzwi wejściowych od frontu, dolne partie i boniowanie klatek schodowych i wieży, dolne partie elewacji nawy i prezbiterium, kapniki skarp, zworniki okienne, gzyms fryzu arkadkowego, i koronujący, sfizowanie przy wieży, krzyże, trzon kolumn z piaskowca z Trembowli, detale ozdobne. Fryz arkadkowy zdobiony jest płytkami ceramicznymi. Mury obwodowe wzmocnione są skarpami 1 i 2-schodkowymi, górą przechodzące w lizeny, w narożach przedsionka, wieży, nawy, transeptu, zakrystii, kaplicy i prezbiterium. Wewnątrz wzmocnione są lizenami, przechodzącymi w partii sklepień w gurtę, odpowiednio do układu przęseł. Chór muzyczny jest murowany, związany z murami obwodowymi, wsparty na trzech filarach. Otwory sklepienne są łukiem ostrym, pełnym, ocinkowym z wypełnieniem i bez, płaskim nadprożem i kuliście. Niektóre z zewnątrz rozglifione schodkowo, a wewnątrz prosto; drzwiowe wewnątrz z profilowaniem wklęsłym. Sklepienia są z gurtami, bardzo ozdobne, gwiazdaste z żebrami: w absydzie 3/4 części 8-ramienne; w prezbiterium, w transepcie i nawie 4-ramienne; w kaplicy 4-ramienne, kryształowe; na skrzyżowaniu nawy i transeptu wieloramiennie; w zakrystii strop płaski; w przedsionku pod chórem kasetonowy; w bocznych przedsionkach krzyżowe. Wieżba dachowa drewniana, konstrukcji płasko-krokwiowej z jętkami podpartymi dwoma słupami usztywnionymi rozporami i zastrzałami. Wieżyczka sygnaturki konstrukcji słupowej. Do wnętrza wieży wprowadzona jest konstrukcja drewniana, kratownicowa, w której zawieszono są dzwony. Hełm wieży konstrukcji słupowej z królem. Dachy kryte blachą miedzianą. Skarpy osłonięte są blachą miedzianą. Podobnie tambur sygnaturki, hełmy, rynny i zadaszenia boczne, dodatkowo wsparte na krokwiach ozdobnie zakończonych. Posadzki: ceramiczna 4-boczna, czarno-biała układana w szachownicę; w prezbiterium też płyty marmurowe, podłoga biała, wylewka cementowa. Schody: z zewnątrz - stopnie kamienne i granitu; schody na ambonę i skarbczyk - 2-biegowe ze spocznikiem, drewniane, policzkowe, balustrada z tralek na wieżę - kręcone. Drzwi konstrukcji ramowo-płycinowe: wewnętrzne - 2-skrzydłowe, na zawiasach lub wahadłowe, częściowo przeszklone, z wypełnieniem o łuku 2-ramiennym, z nadświetlem, z ozdobną dekoracją snyderkiej roboty; 2-skrzydłowe, z zewnątrz obite blachą miedzianą, na zawiasach z hakiem krzyżowym, ozdobnym; 1-skrzydłowe, pełne. Przeszklenia wielobawne, dekoracyjne. Zachowane są pierwotne zamki, zawiasy, klamki i zasuwki. Lamperia drewniana, zdobiona snycerką. Parapet chóru jest drewniany. Okna kamienne, maswerkowo zdobione witrażami; też drewniane 1 i 2-skrzydłowe, z podziałem szczeblinowym. Okna wieży osłonięte żaluzjami. Kraty zewnętrzne są metalowe, kute, proste, zdobione grotami żeliwnymi. Podokienniki zewnętrzne są kamienne.

3. Rzut - o urozmaiconym obrysie zbliżony do krzyża łacińskiego, który tworzy skrzyżowanie prezbiterium i nawy

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
5 630 m ³	593 m ²	sakralne	sakralne
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)	
<p>W czasie działań wojennych kościół został uszkodzony. Naprawiono zniszczoną konstrukcję więźby dachowej oraz uzupełniono pokrycie dachu.</p> <p>W 1952 r. uzupełniono brakujące elementy witraży.</p> <p>W 1978 r. przeprowadzono odnowienie wnętrza kościoła. Stanisław Jakubczyk wykonał dekorację ścienną.</p> <p>W 1999 r. rozpoczęto prace przy wymienieniu pokryć dachowych z dachówki ceramicznej i blachy ocynkowanej na pokrycie z blachy miedzianej. Wówczas wymieniono zniszczone odeskowanie i elementy więźby dachowej. Przy elewacjach uzupełniono zniszczone cegły, oczyszczono lico zwietrzałych cegieł i zabezpieczono je przed dalszym zniszczeniem, wzmocniono spoiny cegieł zaprawą cementową. Prace przy elewacjach nadal trwają. Obecnie wymieniane i uzupełniane są zniszczone ciosy kamienne cokołu, i zabezpieczane.</p> <p>Witraże od strony zewnętrznej zabezpieczono przez założenie w otwory okienne przeszklonych ram.</p>		<p>Ogólny stan zachowania obiektu jest dobry.</p> <p>Bardzo dobrze zachowana jest pierwotna struktura zabytkowa i wyposażenie wnętrza kościoła.</p> <p>Fundamenty są stabilne. Mury obwodowe i sklepienia są bez zagrożeń konstrukcyjnych. Więźba dachowa jest w dobrym stanie. Pokrycie dachu szczelne. Ślady zawilgocenia i łuszczenia się tynku widoczne są powyżej posadzki w kaplicy Krzyża św.</p> <p>Widoczne jest tu i ówdzie łuszczenie się kamiennego lica cokołu. Spoiny ciosów kamiennych są zwietrzałe.</p> <p>Obecnie nadal trwają prace konserwatorskie przy elewacjach kościoła.</p>	
<p><i>Dokumentacja kosztorysowa na wykonanie prac konserwatorskich przy kościele parafialnym pw. św. Anny w Kołaczycach, oprac. A. Bajorek, Biecz 1999, w; SOZ Krosno, sygn. 3999</i></p>		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie	
		<p>Prace remontowe i modernizacyjne należy prowadzić po uzgodnieniu ze służbami konserwatorskimi.</p> <p>Należy przeprowadzić prawidłową konserwację i zabezpieczenie lica kamiennego cokołu obiektu. Wzmocnić spoiny.</p> <p>Należy zlikwidować przyczyny zawilgocenia ściany w kaplicy Św. Krzyża.</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

22. Bibliografia

Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego, red. F. Sulimirski, B. Chlebowski, W. Walewski, t. IV, Warszawa 1883, s. 270
W. Sarna, *Opis powiatu jasielskiego*, Jasło 1908, s. 555-564.
J. Ross, *Katalog Zabytków Sztuki w Polsce - Miasto Jasło*, mps, 1957, [w:] Archiwum SOZ o/Krosno.
Stanisława Tomkowicza inwentarz zabytków powiatu jasielskiego, oprac. P. i T. Łopatkiewiczowie, Kraków 2001, s. 42-44, il. 28.

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsca przechowywania, sygnatury)

25. Opracował

tekst ..... mgr Barbara Bosak, VIII. 2002 r. *Bos*

Imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki ..... mgr Barbara Bosak, VIII. 2002 r. *Bos*

Imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. .... mgr Barbara Bosak, VIII. 2002 r. *Bos*

Miejsce przechowywania negatywów ..... u B. Bosak

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

2 wkładki

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
KOŁACZYCE	Kościół par. rzym.-kat. pw. św. Anny	tekst

c.d. tekstu z pkt. 12.

proboszcza kołaczyckiego. Kościół poświęcono w lipcu 1906 r. pw. św. Anny. Zmiana wezwania była zapewne związana z obrazem św. Anny Samotrzeć, łaskami słynącym, który przeniesiono z kościółka św. Anny w Kołaczycach, po zniesieniu tej świątyni przez władze austriackie. Obraz umieszczony został w głównym ołtarzu. Nowy kościół kryto dachówką ceramiczną.

Obiekt projektu Stanisłwa Majerskiego powstał w latach 1903-1906. Prezentuje bardzo dobrze zachowane pierwotne cechy stylowe o formie neogotyckiej, z użyciem zróżnicowanych materiałów budowlanych, które nadają mu malowniczy charakter. Bryła obiektu wraz z wyposażeniem wnętrza jest stylowo jednorodna (oprócz dekoracji ścian).

c.d. tekstu z pkt. 13.

główna z transeptem. Prezbiterium jest 2-przęsłowe, zakończone 3-boczną absydą. Po obu stronach 1-przęsła, prostokątnego znajdują się symetryczne kwadratowe kaplica i zakrystia, przy absydzie z prostokątną, dodatkową zakrystią, 2-bocznie zamkniętą, dostępna z absydy, i kwadratowy przedsionek; z niego wyjście na zewnątrz. Skrzyżowanie transeptu jest dużych rozmiarów, kwadratowe, a jego ramiona są prostokątne równe długości kaplicy i zakrystii. Przy ich wschodnich bokach znajdują się symetryczne dwa kwadratowe przedsionki, niewielkie, dostępne z zewnątrz. Korpus 1-nawowy, 2-przęsłowy, szerokości skrzyżowania, prostokątny. Ostatnie przęsło stanowi podchórze prostokątne. Korpus nawowy zamyka wieża kwadratowa w przyziemiu z przedsionkiem, i wejściem do dwu klatek schodowych wtopionych po jej bokach, na rzucie kwadratu, małych; klatki tunelową o planie koła. Przedsionek poprzedza otwarty przedsionek, prostokątny, mały; w nim są stopnie wprowadzające do wnętrza.

4. Bryła - urozmaicona co do wysokości; kościół 1-wieżowy, z wieżą dzwonną na osi. Prezbiterium, korpus, transept mają równą wysokość murów. Przykryte są dachami 2-spadowymi z przypustnicami. Od nich niższa jest absyda kryta dachem 4-spadowym. Od korony murów nieco wyższe są klatki schodowe przykryte hełmami iglicowymi zakończone kulą. Na skrzyżowaniu nawy i transeptu znajduje się wieżyczka na sygnaturkę, wysmukła, 8-boczna, o ażurowej latarni, z 4-ma pseudo kapliczkami, przykryta hełmem 8-graniastym iglicowym, z kwiatonem i krzyżem. Zakrystia ze skarbczykiem wysokości otworów okiennych korpusu, kryta jest dachem pulpitowym, 1-spadowym. Od niej niższa jest kaplica przykryta takimż dachem. Najniższe są przedsionki przy prezbiterium, o wspólnym dachu uskokowym, z fryzem arkadkowym. Przedsionki przy transepcie są kryte dachem pulpitowym, 1-spadowym. Ściany szczytowe prezbiterium i transeptu podwyższone są o zakończenie w formie krenelaża. Wieża najwyższa wyraźnie dominuje nad całością bryły. Jest 4-boczna, górą przechodzi w 8-boczną, o trójkątnie sfazowanych narożach, kilkukondygnacyjowa, z czterech stron zakończona nadwieszonym, schodkowym zwieńczeniem. Całość wieńczy 8-graniasty hełm iglicowy z kulą i krzyżem.

Elewacje - o wątku ceglanym, z kamiennymi zdobieniami, w większości wykonane z regularnych ciosów i płyt o gładkim licu. Występuje też przy niektórych otworach okiennych zdobienie nadproży, obramowań, płycin i fryzu arkadkowego wykonane w cegle. Cokół z regularnych ciosów i ze sfazowaną górną krawę-

Wkładkę założył: mgr Barbara Bosak, VIII. 2002 r.

(Imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: u B. Bosak

dział; przy wieżyczkach klatek i płaszczyznach zdobionych występuje kamień o wątku poligonalnym, oraz płyty nałożone łuskowato. Boniowanie zdobi naroża wieżyczek i wieży. Zdobienie w postaci prostych opasek występuje w partii gzymów, wieńczących poszczególne części budowli. Gzyms wieńczący najwyższych partii kościoła jest profilowany. Poniżej znajduje się fryz arkadkowy z ozdobnymi, barwnymi płytkami ceramicznymi o motywie roślinnym. Lizeny przy skarpach zdobią płyciny górą przechodzące w kamienne, trójkątne zakończenia. Szczyty transeptu o trójkątne, zakończone są pseudoblankowaniem, u podstawy rozszerzone kamiennymi wspornikami, podpartymi takimiż kolumnkami. Pole szczytu zdobią otwory okienne ujęte w arkadowe płyciny.

Fasada wieży - wraz z klatkami schodowymi, i skarpami tworzy spiętrzony maszyn o wyodrębnionych bryłach. Posiada kompozycję symetryczną, u podstawy 4-boczna, a powyżej 3-kondygnacji węższa, 8-boczna. W 1-kondygnacji występuje układ kulisowy planów: portal otwartego przedsionka, w postaci ozdobnej kamiennym wimpergi o schodkowym zakończeniu wspartej na dwu kolumnkach, występuje na tle znajdującego się wewnątrz portalu drugiego przedsionka. Ten jest skromny, kamienny, dwuramienny. Drugą kondygnację zdobi rozeta ujęta profilowanym obramieniem. Powyżej, na jej osi znajduje się wysoki otwór okienny-triforium, ujęty płyciną o łuku ostrym. Ponad oknem trójkątne zwieńczenie, po bokach ze sfazowaniem zdobionym kamiennymi, poziomymi pasami. Szczyt wieńczy nadwieszona arkadka o schodkowym zakończeniu, pośrodku z tarczą herbową. Zdobni ona ośmioboczną część wieży, której trzy kondygnacje określają wydatne gzymsy. Ponad arkadką znajduje się biforium. Ostatnią kondygnację wieży zdobi wysoki otwór okienny, ponad nim z okrągłą płyciną, ujęty w podobną jak poprzednia arkadkę o bogatszym schodkowym zakończeniu.

Wnętrze - sprawia wrażenie przestrzeni o centralnym założeniu. Arkady przeszły o łuku ostrym są szerokie i wysokie, otwarte do transeptu i kaplicy. Wnętrze prawie jednej wysokości. Ze sklepień spływają w narożach gurtów żebra opierające się na ozdobnie formowanych wspornikach. Ściany prezbiterium, transeptu z płycinami wgłębnyymi o łuku ostrym. Wnętrze kościoła oświetlają otwory okienne - witraże; z prezbiterium, transeptu, nawy i z chóru. Chór muzyczny 3-przęsłowy; środkowa arkada szersza, boczne o łuku ostrym. Pomieszczenie chóru 2-przęsłowe, otwarte na przestrzeń kościoła. Ściany kościoła zdobi oszczędna dekoracja figuralna.

Wypożazenie - Kościół posiada bogate wyposażenie przeniesione z poprzedniego kościoła (m. in. dwa ołtarze boczne późnobarokowe z poł. XVIII w.; kamienna kropielnica z 1632 r.; chrzcielnica z czarnego marmuru z XVII w.; feretrony rokokowe; obrazy), oraz ławki, stalle, klęczniki i pozostałe wyposażenie z poczyn. XX w. Są to m. in. dwa ołtarze neogotyckie wykonane w pracowni Ferdynanda Majerskiego, ojca projektanta kościoła; witraże autorstwa Antoniego Popiela m.in. przedstawiające patronów fundatorów wykonane przez firmę Geyling w r. 1906; także witraż ze sceną św. Michała Archanioła z 1955 r.; w środkowej partii elewacji prezbiterium znajduje się fundacji Stanisława i Doroty Leippas, scena z Ogrójca, projektu A. Popiela, wykuta w pracowni F. Majerskiego; posadzka terakotowa wykonana w firmie Michała Mikosia z Tarnowa; ambona fundacji Szymona Olbrychtowicza pochodzi z 1912 r. Dzwony zakupione zostały w 1933 r. przez ks. Ignacego Skowrona. Na ścianie w prezbiterium znajduje się tablica upamiętniająca ks. Józefa Wiewowiejskiego. Ogrózenie kościoła pochodzi z 1907 r. (monogram M F).

Instalacje - elektryczna, burzowa, ogrzewanie na gaz, grawitacyjna, radiofonizacyjna, wod-kan.

Spis fotografii: 1. Widok ogólny od pn., 2. Widok od pd., 3. Fasada, 4. Fragment elew. pd., 5. Wieża, 6. Portal główny, 7. Widok na zakrystię, 8. Transept i wieża od pn., 9. Fragment elew. pn., 10. Fragment elew. pn., 11. Sygnaturka, 12. Detal prezbiterium i transeptu, 13. Widok ku prezbiterium, 14. Widok na prezbiterium i zakrystię, 15. Fragment prezbiterium, 16. Chór muzyczny, 17. Transept i nawa pn., 18. Pd. ramię transeptu, 19. Nawa, 20. Drzwi zakrystii 21. Witraż w pd. ramieniu transeptu, 22. Sklepienie prezbiterium, 23. Sklepienie w kaplicy, 24. Sklepienie na skrzyżowaniu transeptu i nawy.

1. Miejscowość

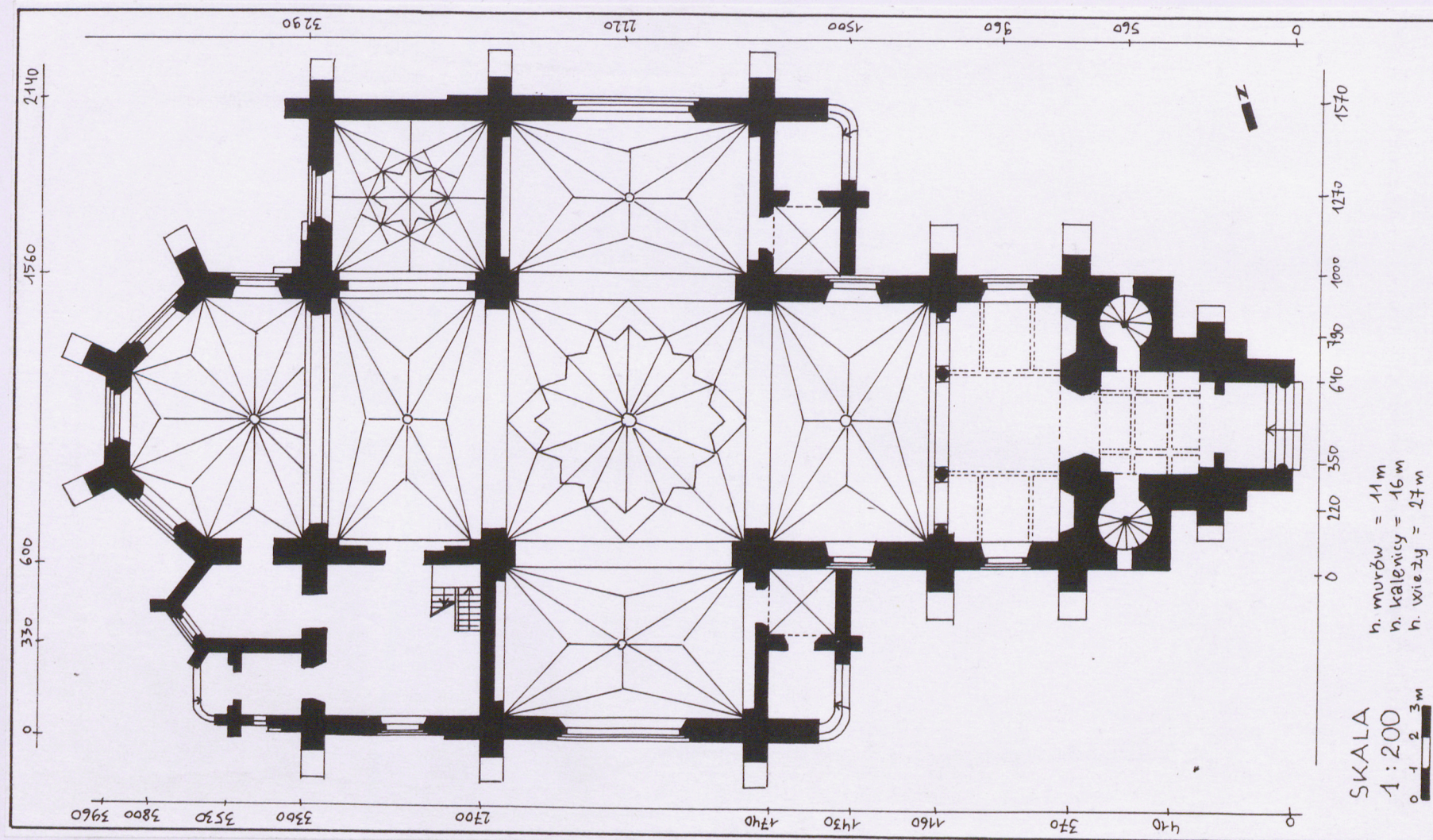
KOŁACZYCE

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

Kościół par. rzym.-kat. pw. św. Anny

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

plan kościoła i 8 fot.

Wkładkę założył: mgr Barbara Bosak, VIII. 2002 r.

(Imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

u B. Bosak

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

1. Miejscowość

KOŁACZYCE

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

Kościół par. rzym.-kat. pw. św. Anny

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

14 fotografii

11.

12.

13.

14.

15.

16.

Wkładkę założył:

mgr Barbara Bosak, VIII. 2002 r.

(Imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

u B. Bosak

17.

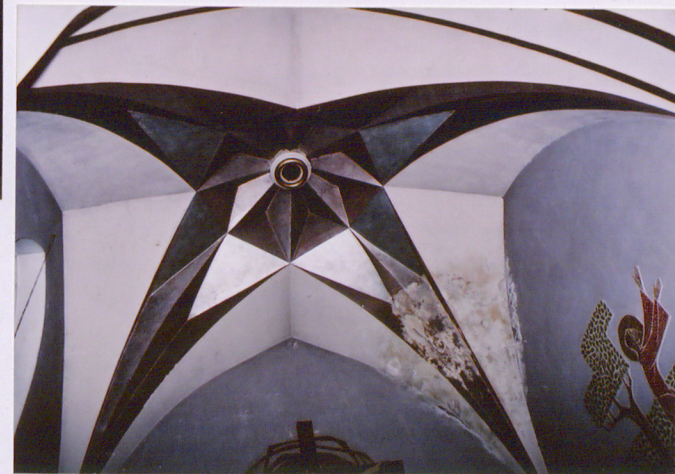
18.

21.

22.

23.

19.

20.

24.